

I. Zmiany na mapie politycznej

4. Konflikty zbrojne. Terroryzm

Konflikty zbrojne i terroryzm na świecie

- **Każdy z nas potrafi podać przykłady współpracy między państwami.**
- **Informacje o działaniach podejmowanych w jej ramach kontrastują z pojawiającymi się w mediach niemal każdego dnia alarmującymi wieściami o konfliktach zbrojnych, interwencjach i atakach terrorystycznych.**
- **Wiele z nich skutkuje śmiercią setek, a nawet tysięcy osób.**

Konflikty zbrojne

Źródła konfliktów

- Wojny towarzyszą ludziom od zarania dziejów.
 - Obecnie na świecie istnieje kilkadziesiąt miejsc, które uznawane są za tzw. **ogniska zapalne** konfliktów.
 - Wraz z rozwojem cywilizacyjnym zmienia się sposób ich prowadzenia oraz rodzaj wykorzystywanej broni, jednak przyczyny konfliktów wciąż są o bardzo podobnym charakterze.
 - Najczęściej mają one podłoże:
 - religijne,
 - etniczne,
 - ekonomiczne,
 - m.in. o zasoby naturalne,
 - polityczne,
 - historyczne,
 - inne (np. terytorialne).
 - Ustalenie jednego źródła konfliktów jest zwykle coraz trudniejsze.
 - Zazwyczaj powstają one na skutek napięć na wielu płaszczyznach.

Konflikty religijne

- Przykładem konfliktu o podłożu religijnym jest spór między Indiami a Pakistanem.
- W 1947 r. tereny Indii Brytyjskich zostały podzielone na:
 - hinduskie Indie,
 - islamski Pakistan,
 - Bangladesz.
- W podziale tym Kaszmir – górska prowincja, historycznie i wyznaniowo bliższa Pakistanowi, przypadła Indiom.
- Prowincja ta posiada wiele złóż surowców mineralnych.
- Doprowadziło to do wybuchu w 1949 r. wojny, w której wyniku wyznaczono linię podziału Kaszmiru.
- Mimo porozumienia na obszarze prowincji dalej trwają tam walki.
- W czasie ataków na świątynie obu wyznań giną zarówno hindusi, jak i muzułmanie.
- Napięcie na granicy Indii i Pakistanu jest niepokojące również dlatego, że oba zwaśnione kraje posiadają arsenał broni jądrowej.

Jednym z punktów zapalnych w konflikcie między fundamentalistami hinduskimi i muzułmanami jest indyjskie miasto Ajodhja w stanie Uttar Pradesh leżącym na obszarze Kaszmiru. W 1992 r. kilka tysięcy radykalnych hindusów zburzyło XVI wieczny meczet wybudowany w miejscu, w którym wznosiła się niegdyś świątynia upamiętniająca miejsce narodzin hinduskiego boga Ramy. Islamiści w publicznych demonstracjach wciąż domagają się odbudowy meczetu.

Mapa Dżammu i Kaszmiru. Na zielono oznaczono teren kontrolowany przez Pakistan, pomarańczowym kolorem objęte są obszary należące do Indii, natomiast region Aksai Chin okupowany jest przez siły chińskie.

Konflikty o zasoby naturalne

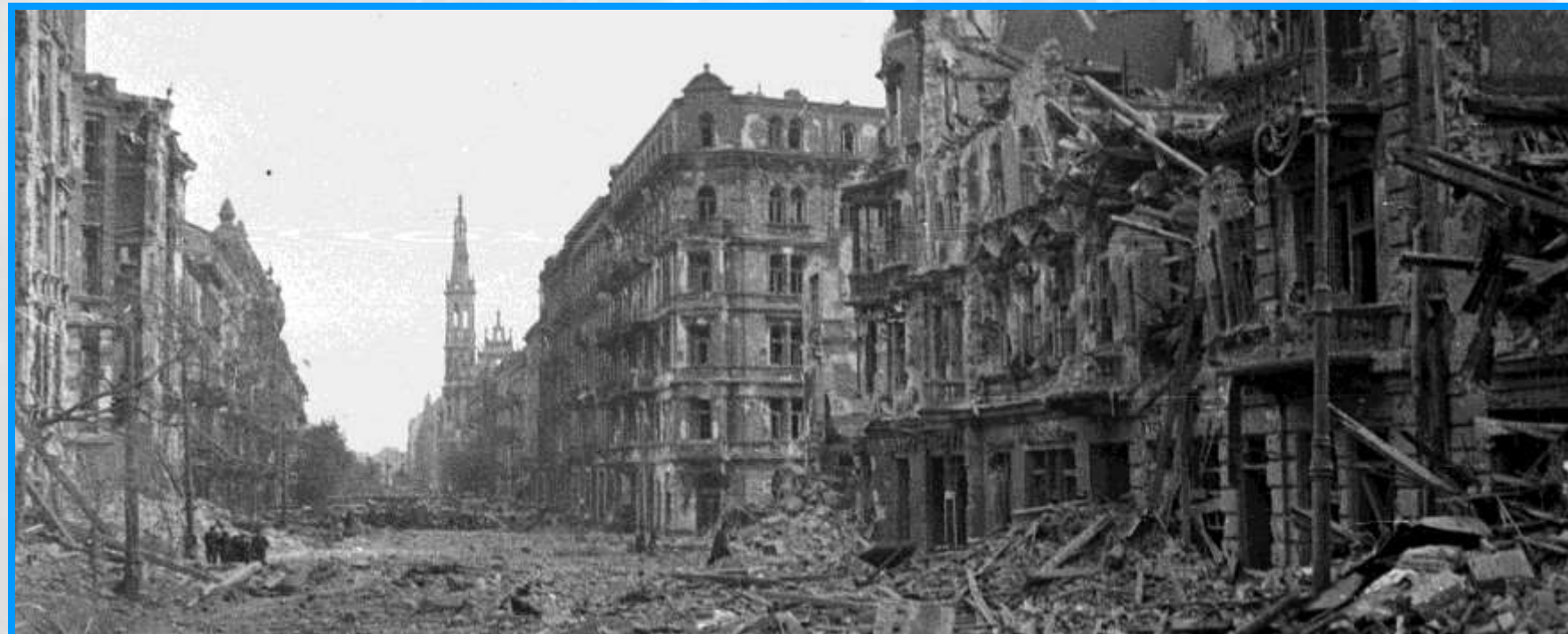
- Częstość zarzeczem konfliktów zbrojnych na świecie jest dostęp do zasobów naturalnych,
 - np. wody czy ropy naftowej.
- Niektóre państwa odznaczające się deficytem wodnym budują tamy, które zatrzymując część wody znacznie zmniejszają jej ilość w krajach położonych w dolnym odcinku rzeki.
 - **Konflikt o wodę** toczyły m.in.:
 - Turcja z Syrią i Irakiem (Eufrat),
 - Sudan z Egiptem (Nil),
 - Indie z Bangladeszem (Ganges, Brahmaputra).
- Przykładem konfliktu o surowce mineralne jest natomiast **wojna w rejonie Zatoki Perskiej**, która trwała w latach 1990-1991.
 - Wojska irackie wkroczyły wtedy do Kuwejtu w celu przejęcia kontroli nad znajdującymi się w tym kraju bogatymi złożami ropy naftowej.
 - W odpowiedzi USA wraz z państwami sojuszniczymi wypowiedziały Irakowi wojnę i przeprowadziły operację **Pustynna Burza** – jej efektem było wycofanie się wojsk irackich z terenu Kuwejtu.

KUWEJT, 1991
Szyby naftowe podpalone przez wycofujące się irackie oddziały

Konflikty polityczne

- Podłożem wielu konfliktów na świecie są **kwestie polityczne i ideologiczne**.
 - Wojna polityczna wybucha najczęściej wtedy, gdy jeden kraj chce narzucić drugiemu ustrój polityczny lub ideologię lub przejąć kontrolę nad określonym terytorium, najczęściej ważnym strategicznie.
 - Przykładem jest np. **radziecka interwencja w Afganistanie** w latach 1979-1989, której celem było umocnienie pozycji afgańskiego rządu komunistycznego.
 - Najtragiczniejszą w skutkach wojnę polityczną była **II wojnę światową**.
 - Obecnie przykładem konfliktu politycznego jest **aneksja Krymu** należącego do Ukrainy przez Rosję w 2014 roku.

Konflikty etniczne

- Najwięcej konfliktów **na tle narodowościowym oraz plemiennym** wybucha w Afryce.
- Jest tak, ponieważ wiele granic wytyczono tam bez uwzględnienia podziałów etnicznych.
 - Jednym z najbardziej krwawych konfliktów była wojna domowa w Rwandzie w 1994 r. pomiędzy plemionami Tutsi i Hutu.
- Podłoże etniczne miał także konflikt bałkański trwający na obszarze byłej Jugosławii w latach 1991-2008.

Wojna domowa w Rwandzie

Skutki konfliktów

Skutki konfliktów

- Konflikty zbrojne bez względu na to, gdzie występują wywołują wiele podobnych, negatywnych skutków – najważniejsze z nich to:
 - fizyczne i ekonomiczne wyniszczenie społeczeństw (śmierć bądź kalectwo wielu osób, w tym często kobiet i dzieci),
 - różnorodne psychiczne następstwa okaleczeń, gwałtów i poniżania,
 - znaczne osłabienie lub zniszczenie gospodarki (kryzysy gospodarcze),
 - wzrost korupcji w państwie,
 - zachwianie systemu władzy (stabilności politycznej),
 - zniszczenie infrastruktury społecznej (szkół, placówek opieki zdrowotnej),
 - pogorszenie się wykształcenia i stanu zdrowia ludności,
 - fale uchodźców,
 - wiązać może się to także z rozpadem rodzin.

Skutki konfliktów

- **Negatywnymi przyczynami konfliktów są też:**
 - rozpad systemu wartości moralnych i etycznych (np. zaciąganie dzieci do wojska),
 - postępujące ubożenie społeczeństwa,
 - głód, niedożywienie, brak dostępu (lub ograniczenie) do czystej wody pitnej,
 - choroby (zwiększenie możliwości powstania epidemii),
 - wypaczenie struktury demograficznej (często występuje przewaga kobiet i dzieci),
 - izolacja gospodarcza i polityczna od reszty świata,
 - modyfikacja istniejących granic lub powstanie nowych państw,
 - dewastacja środowiska przyrodniczego (rabunkowe wykorzystanie surowców),
 - niszczenie dorobku kulturowego i oświaty.

Terroryzm

Termin: "terroryzm"

- Określenie terroryzm pochodzi od łacińskiego słowa terror, oznaczającego przestraszyć lub trwogę.
 - **Terroryzm** można zdefiniować jako brutalny atak dokonany z premedytacją w określonych celach politycznych, uderzający w bezbronnych ofiary - ludność cywilną, żołnierzy nieuzbrojonych lub niepełniących służby, personel wojskowy lub ośrodki wojskowe niebędące w stanie gotowości bojowej.
- We współczesnym rozumieniu jest to forma walki zbrojnej, która poprzez przemoc i zastraszanie ma prowadzić do osiągnięcia określonych celów politycznych, społecznych lub religijnych.
- Metodami działania terrorystów są np.:
 - zamachy bombowe,
 - porwania samolotów,
 - przetrzymywanie zakładników,
 - zabójstwa ważnych osób.
- Terrorysty, chcąc nagłośnić ataki, często wykorzystują media.
 - Używają też nowoczesnych środków łączności:
 - telefonów satelitarnych,
 - Internetu.
 - Dzięki temu tworzą sprawną sieć, która może podejmować działania niezależnie od granic państwowych.

Zamach terrorystyczny na budynki World Trade Center i Pentagon we wrześniu 2001 roku spowodował śmierć ok. 3 tys. osób.

Kalendarium wybranych zamachów terrorystycznych w XXI w.

Data	Miejsce	Charakter zamachu	Podłoże
11.IX.2001	Stany Zjednoczone	Atak terrorystyczny przy użyciu kursowych samolotów pasażerskich na budynki: <ul style="list-style-type: none"> ▪ World Trade Center, ▪ siedzibę Departamentu Obrony Stanów Zjednoczonych (tzw. Pentagon), ▪ Departament Stanu w Waszyngtonie. W atakach zginęło ponad 3000 osób.	Walka islamistów przeciw działaniom USA na terenie państw islamskich
12.X.2002	Indonezja (Bali)	Zamach islamskich terrorystów w turystycznym kurorcie Kuta. Zginęło ok. 200 osób (ok. 240 zostało rannych)	Element świętej wojny islamistów
23-26.X.2002	Moskwa, Rosja	Atak czeczeńskich terrorystów na Centrum Teatralne na Dubrowce i akcja rosyjskiego oddziału specjalnego. Zginęło 170 osób, w tym 41 terrorystów	Element walki Czeczeńców z Rosją
11.III.2004	Madryt, Hiszpania	Cztery eksplozje na stacjach kolejowych w godzinach porannego szczytu. Zginęło 198 osób (ponad 1500 zostało rannych)	Element świętej wojny islamistów
7.VII.2005	Londyn, Wielka Brytania	Wybuchy bomb w metrze i autobusach w godzinach porannego szczytu. Zamachowcami byli młodzi, w wieku 18-30 lat, Brytyjczycy pochodzenia pakistańskiego. Zginęło 56 osób, 40 zostało ciężko rannych, zaś ok. 700 lżej ranni.	Element świętej wojny islamistów
11.VII.2006	Indie (Mumbaj)	Wybuch siedmiu bomb w pociągach i na peronach stacji kolejowych. Zginęło ok. 200 osób (ok. 700 zostało rannych).	Element konfliktu pomiędzy Pakistanem a Indiami trwającego od chwili uzyskania niepodległości przez te kraje
26.XI.2008	Indie (Mumbaj)	Seria zamachów terrorystycznych, m.in. na dwa duże hotele i centrum kultury żydowskiej. Zginęło 101 osób, ▪ ponad 300 zostało rannych	Element konfliktu pomiędzy Pakistanem a Indiami trwającego od uzyskania niepodległości przez te kraje

Kalendarium wybranych zamachów terrorystycznych w XXI w.

Data	Miejsce	Charakter zamachu	Podłoże
18.I.2011	Irak (Tikrit)	Samobójczy atak bombowy w tłumie oczekujących na zaciąg do armii irackiej. Zginęło 66 osób, ▪ ponad 100 zostało rannych	Element walki z nowymi władzami ustanowionymi po zajęciu Iraku przez wojska amerykańskie
22.VII.2011	Oslo i wyspa Utøya, Norwegia	Atak ultraprawicowca 32-letniego Andersa Behringa Breivika na budynek rządowy w Oslo (eksplozja bombowa; zabitych 8 osób) i strzelanina na wyspie Utøya (69 zabitych), wymierzona w członków przebywającej tu socjaldemokratycznej młodzieżówki Partii Pracy.	Skrajnie prawicowy ekstremizm zamachowca
4.X.2011	Mogadyszu, Somalia	Zamach terrorystyczny na rządowe budynki w Mogadyszu, zorganizowany przez somalijską islamistyczną organizację Al-Shaabab (powiązaną z Al-Kaidą), W wyniku zdetonowania bomby w samochodzie-pułapce zginęło co najmniej 139 osób.	Część wojny w Somalii
m.in.: 20.I.2012 18.III.2013 28.XI.2014 27.XI.2015	m.in. stan Kano, Nigeria	Ataki terrorystyczne prowadzone przez sektę islamskich radykałów o nazwie Boko Haram. W ich wyniku (było wiele takich ataków) takich ataków niejednokrotnie ginie po kilkadziesiąt osób, głównie chrześcijan. Od tego czasu do dziś zginęło już tysiące osób.	Islamiści od 2009 r. prowadzą walkę o przekształcenie Nigerii lub przynajmniej jej części w muzułmańskie państwo wyznaniowe.
15-21.V.2013	Irak	Seria wielu zamachów terrorystycznych, przeprowadzonych w Iraku przez zwolenników Państwa Islamskiego (głównie przeciw szyitom).	Walka dżihadystów o dominację w regionie i na świecie.
29.XII. 2013 30.XII.2013	Wołgograd, Rosja	Samobójcze ataki terrorystyczne (eksplozja żywej bomby – terrorysta wysadził się w powietrze w budynku dworca kolejowego i eksplozja bomby w trolejbusie) dokonane przez proislamskich członków grupy Wilajet Dagestan. Zamachy pochłonęły 34 ofiar.	Część walki islamistów z wyznawcami innych religii
7.I.2015	Paryż, Francja	Atak terrorystyczny islamistów na redakcję tygodnika satyrycznego "Charlie Hebdo" – w zamachu zginęło 12 osób.	Część walki islamistów z krajami zachodnimi

Kalendarium wybranych zamachów terrorystycznych w XXI w.

Data	Miejsce	Charakter zamachu	Podłoże
31.X.2015	Synaj, Egipt	Zamach terrorystyczny, zorganizowany przez członków Państwa Islamskiego - eksplozja bomby w rosyjskim samolocie. Miał być to odwet za walkę Rosji z Państwem Islamskim.	Część walki islamistów z wyznawcami innych religii
13.XI.2015 14.XI.2015	Paryż, Francja	Seria 7 następujących po sobie ataków terrorystycznych, połączona z wzięciem zakładników i atakiem bombowym, dokonana w Paryżu w ciągu zaledwie kilku godzin przez kilku członków Państwa Islamskiego (zginęło 137 osób)	Część walki islamistów z krajami zachodnimi
22.III. 2016	Bruksela, Belgia	Detonacja bomb na brukselskim lotnisku Zaventem i w metrze, dokonana przez trzech członków Państwa Islamskiego.	Część walki islamistów z krajami zachodnimi
22.V.2017	Manchester, Wielka Brytania	Zamach samobójczy w czasie koncertu Ariany Grande na stadionie Manchester Arena (wybuch bomby w okolicach wejścia) – śmierć 23 osób, 116 rannych.	Część walki islamistów z krajami zachodnimi (Państwo Islamskie)
7/8.I.2020	Irak / Iran	Atak odwetowy Irańczyków (za zabicie gen. Kasema Sulejmaniego) na bazy w Iraku w których stacjonowali żołnierze z USA. Przypadkowo Irańczycy zestrzelili ukraiński samolot (był to tzw. "ludzki błąd"). W katastrofie zginęło 176 osób.	Część walki islamistów z wyznawcami innych religii (walka o przywództwo w regionie)

Zamach terrorystyczny w Brukseli w 2016 roku
Zgromadzeni ludzie w Brukseli malowali rysunki kredą i składali kwiaty i dla ofiar. Na zdjęciu po prawej napis i memoriał na zewnątrz stacji metra. Za zdjęciem po prawej największy komunikat mówi (z jęz. francuskiego) "Bruksela jest piękna", z późniejszymi dopiskami o treści: "Stop przemocy", "Stop wojnie", "Jedność" i "Ludzkość".

Konflikt palestyńsko – izraelski

Konflikt w Palestynie

- Konflikt w Palestynie ma podłoże etniczne, religijne oraz terytorialne.
- Jego **początki sięgają lat 40.**, kiedy doszło do wzrostu napięcia pomiędzy żyjącymi w Palestynie Arabami i Żydami.
 - W celu rozwiązania problemu, **ONZ uchwaliło rezolucję o podziale Palestyny na dwie części: żydowską i arabską.**
 - Sprzeciwiła się temu strona arabska.
- Gdy w 1948 r. proklamowano państwo **Izrael** (do nowego państwa napływali nowi mieszkańcy), wybuchła wojna pomiędzy Izraelem a państwami arabskimi.
 - Żydzi odparli agresję arabską – wojna zakończyła się rozejmem.
 - Jednakże państwa arabskie nie uznały Izraela.

Palestinian Loss of Land 1947 to Present

Konflikt w Palestynie

- Najpoważniejsze konsekwencje spowodowała “wojna sześciodniowa” w 1967 r.
- Skutkiem było zajęcie przez Izrael Zachodniego Brzegu Jordanu i Strefy Gazy.
 - Po wielu bezskutecznych wezwaniach ONZ do opuszczenia tych terenów zbrojne akcje podjęli Palestyńczycy, którzy dążyli do zorganizowania własnego państwa.
- Główną siłą palestyńską była powołana jeszcze w 1964 r. Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP), na której czele od 1969 r. stał Jaser Arafat.
 - Z baz w Jordanii i w Libanie atakowała Izrael, uciekając się do akcji terrorystycznych.
 - W latach 1987-1993 trwało pierwsze powstanie palestyńskie.
 - W 1988 r. OWP ogłosiła utworzenie państwa palestyńskiego.
- W 1993 r. doszło po wielu latach do przełomu.
 - OWP i Izrael podpisały porozumienie pokojowe, na mocy którego ustanowiono Autonomię Palestyńską obejmującą Strefę Gazy i miasto Jerycho.
 - W 1996 r. pierwszym prezydentem Autonomii został Jaser Arafat.
 - Sprawował on tę funkcję do śmierci w listopadzie 2004 r.
 - Prawdopodobnie nie była to śmierć naturalna.

Jaser Arafat – przywódca Organizacji Wyzwolenia Palestyny

Konflikt w Palestynie

- Końcówka lat 90. to okres odnowienia napięć między Palestyńczykami a Izraelem.
- W 2000 r. wybuchło drugie powstanie palestyńskie przeciwko izraelskiej okupacji.
- W 2003 r. z inicjatywy USA, ONZ, UE i Rosji opracowano plan pokojowy, którego realizacja natrafia na poważne problemy z powodu kolejnych wystąpień zbrojnych palestyńskich organizacji terrorystycznych oraz prowokacji ze strony Izraela.
- Izrael nie godził się jednak na wycofanie osadnictwa żydowskiego z terenów palestyńskich.
 - Nie godził się również na powstanie suwerennej Palestyny.

Nielegalne osiedla w Jerozolimie

Konflikt w Palestynie

- W 2006 r. po zwycięstwie Hamasu w wyborach parlamentarnych w Autonomii nastąpiło kolejne odnowienie konfliktu.
- W odpowiedzi na ostrzał rakietowy prowadzony z terytorium kontrolowanej przez Hamas Strefy Gazy, na przełomie lat 2008/2009, wojska Izraela przeprowadziły tam operację wojskową – zakończyła się ona podpisaniem rozejmu.
- 4 stycznia 2013 roku prezydent Mahmud Abbas na mocy dekretu przekształcił Autonomię Palestyńską w **Państwo Palestyny**.
- W czerwcu 2014 roku konflikt rozgorzał na nowo.
 - W wyniku kilku zdarzeń (porwań i zabójstw z obu stron) doszło do serii ataków:
 - Palestyńczycy wybudowali tunele biegnące do terytorium Izraela i prowadzili ataki rakietowe, zaś Izraelczycy zainicjowali akcję odwetową – bombardując obiekty.
 - Świat na ten konflikt zareagował ze sporym opóźnieniem – w tym samym czasie nastąpiło zestrzelenie przez Rosjan malezyjskiego samolotu nad Ukrainą.
 - Umożliwiło to bezkompromisowe prowadzenie operacji wojskowej przez Izrael.
- Konflikt trwa dalej (ataki z obu stron trwają) i raczej nie zakończy się szybko, np.:
 - w październiku 2015 r. kobieta i dziecko zginęły w izraelskim nalocie w Strefie Gazy,
 - w styczniu i lutym 2020 r. – ataki rakietowe Palestyńczyków na Izrael (akcja odwetowa Izraela – nalot na podziemną infrastrukturę Hamasu i punkt dowodzenia).

Konflikt Iracki i inne w regionie

Konflikt iracki

- Irak i obszar Zatoki Perskiej stały się terenem konfliktu, od kiedy władzę przejął tam w 1979 r. Saddam Husajn.
 - Dążył on do **budowy imperium arabskiego w regionie**.
 - Efektem ambicji imperialistycznych Husajna była:
 - wojna iracko-irańska w latach 1980-1988;
 - atak na Kuwejt w 1990 r.

Saddam Husajn

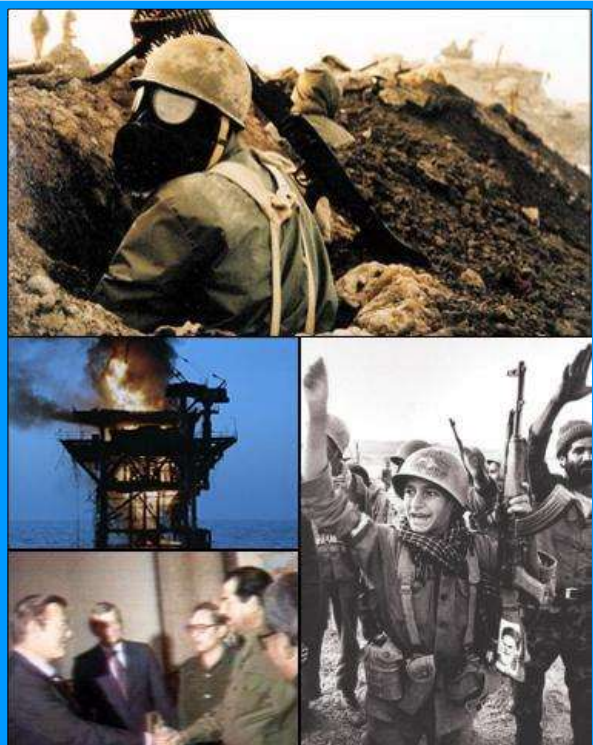

Podział religijny i etniczny Iraku

Konflikt iracki

- **WOJNA IRACKO-IRAŃSKA** – trwała od 22 września 1980 r. do 20 sierpnia 1988 r.
- Między oboma krajami istniał długoletni konflikt graniczny.
- Wojska irackie wdarły się w głąb Iranu, ale szybko zostały wyparte podczas kontrataku.
- W czasie konfliktu Irak korzystał ze wsparcia militarnego ze strony USA.

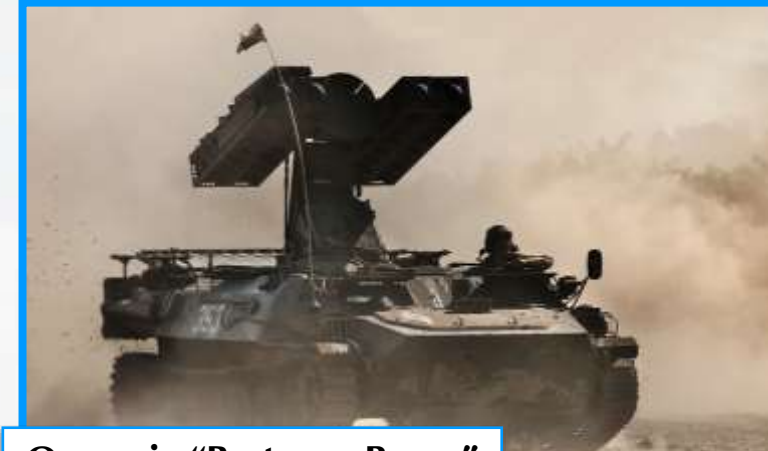
Irański żołnierz w masce przeciwigazowej w okopach, irańska platforma wiertnicza płonie po amerykańskim ataku, spotkanie Donalda Rumsfelda i Saddama Husseina, irańscy żołnierze świętują wyzwolenie Chorramszahr

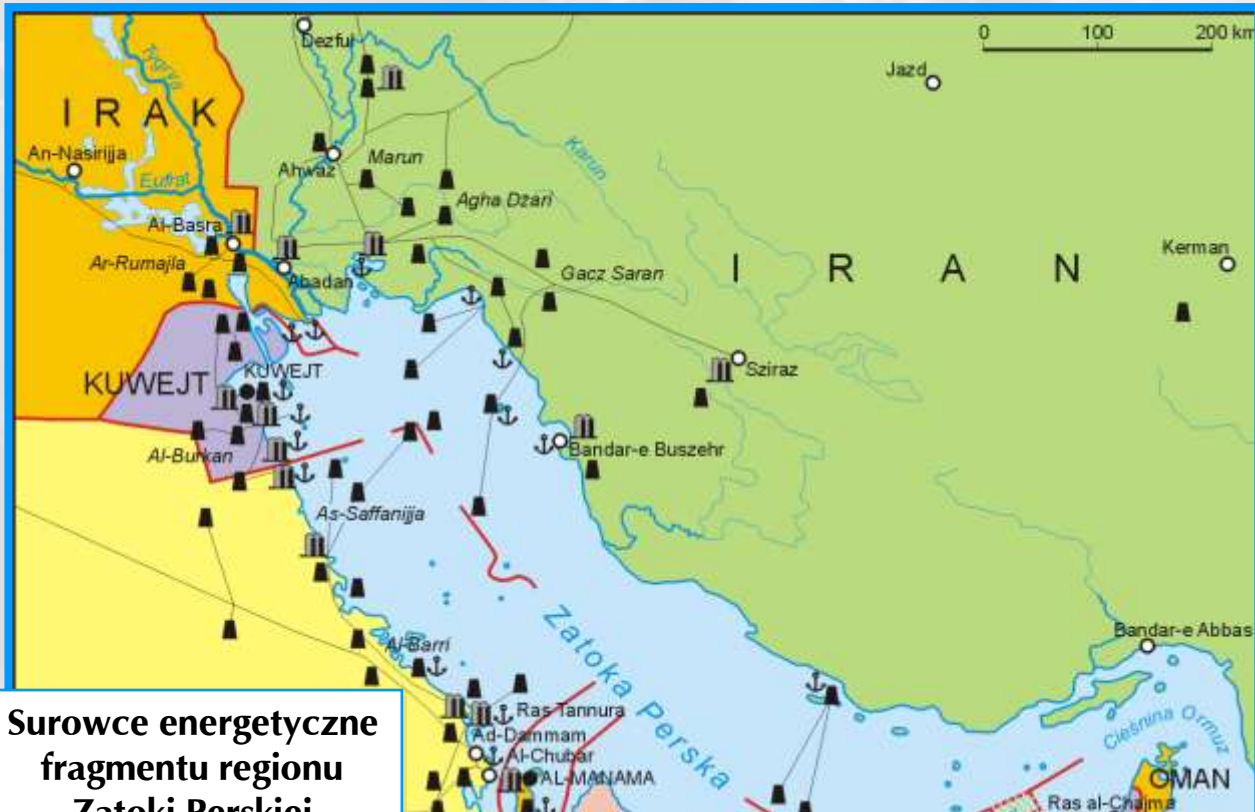
Ofiary ataków Iraku z wykorzystaniem broni chemicznej, zakazanej prawem międzynarodowym

Konflikt iracki

- **ATAK NA KUWEJT** w 1990 r., zakończony interwencją sił międzynarodowych – w wyniku operacji “**Pustynna Burza**”, przeprowadzonej przez USA i inne państwa, wojska irackie zmuszone zostały do opuszczenia Kuwejtu.
- Zamiast realnych korzyści w wyniku interwencji nastąpiło osłabienie państwa:
 - wybuchło powstanie Kurdów na północy i szytów na południu Iraku (ostatecznie stłumione).
 - na mocy mandatu ONZ iracki przemysł został poddany kontroli.

Operacja “Pustynna Burza”

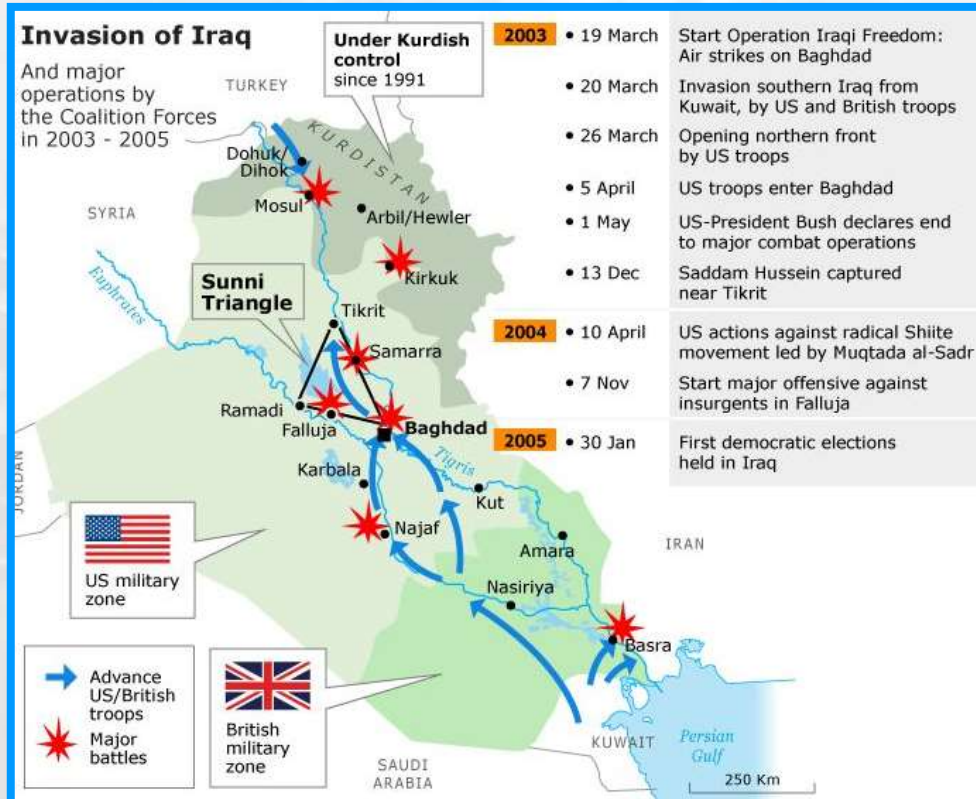

Surowce energetyczne
fragmentu regionu
Zatoki Perskiej

Konflikt iracki

- **Pod koniec lat 90. Irak zerwał współpracę z ONZ.**
 - **Dyktator został oskarżony przez USA o wspieranie międzynarodowego terroryzmu i produkcję broni masowej zagłady, co stało się pretekstem do kolejnej interwencji.**
 - **W marcu 2003 r. lotnictwa amerykańskie i angielskie uderzyły na Bagdad – rozpoczęto operację lądową **"Iracka wolność"**.**
 - **Po przejęciu kontroli alianci, w ramach misji stabilizacyjnej, wprowadzili własną administrację i rozpoczęli budowę struktur demokratycznego państwa irackiego:**
 - **w 2004 r. formalnie władzę przejął iracki rząd tymczasowy,**
 - **w 2005 r. wybrano demokratyczny parlament.**
 - **W tym czasie trwały walki sił rządowych i wojsk koalicji z ugrupowaniami sprzeciwiającymi się okupacji Iraku (m.in. Al-Kaidą).**
 - **Po kilku latach walk udało się ograniczyć aktywność rebeliantów.**
 - **W 2006 r. – 5 listopada Saddam Husajn został skazany na karę śmierci.**
 - **Wyrok wykonano 30 grudnia – był dyktator został powieszony.**
- **Wg różnych danych w tym okresie zginęło 150.000-1.456.000 osób!**

Państwo Islamskie (ISIS) w Iraku oraz dyktatura Baszszara al-Asada Syrii

- Wycofanie wojsk amerykańskich pod koniec 2011 r. nie przyczyniło się do wyciszenia sytuacji w Iraku, a wręcz przeciwnie.
 - W 2011 roku wybuchła także **wojna domowa w Syrii**, prowadzona pomiędzy wiernymi prezydentowi **Baszszarowi al-Asadowi** a **zbrojną opozycją** (także i na terenie Syrii panował chaos i niestabilna sytuacja).
- W 2014 roku dochodzi do powstania **Państwa Islamskiego (ISIS)** – samozwańczego kalifatu utworzonego przez ekstremistów sunnickich na terytorium Iraku i Syrii.
 - Celem państwa nie uznawanego nawet przez państwa islamskie było zaprowadzenie szariat (prawa koranicznego).
 - Do 2017 roku Państwo Islamskie rosło w siłę, a państwa zachodnie nie miały pomysłu jak ten problem rozwiązać (przeszkadzała w tym m.in. Rosja).
 - Od 2015 roku Rosja prowadziła operacje przeciw Państwu Islamskiemu, bombardując jednak opozycję syryjską.
 - W tym czasie terroryści z Państwa Islamskiego dopuszczają się masowych mordów, podpaleń ludzi, obcinania głów i niszczenia zabytków kultury.
 - W połowie 2017 r. siły irackie z pomocą koalicji antyislamskiej oraz oddziałów kurdyjskich peszmergów praktycznie pokonały Państwo Islamskie (28.05.2017 r. w rosyjskim nalocie prawdopodobnie zabity został samozwańczy “kalif” Abu Bakr al-Baghdadi) – w lipcu 2017 r. został wyzwolony Mosul (nieoficjalna stolica Państwa Islamskiego).
 - Do połowy 2019 roku przejęto kontrolę na resztą terytorium ISIS.

Aleppo – miasto o które toczyły się najbardziej zacięte walki między Siłami Zbrojnymi Syrii a oddziałami antyrządowymi.

Bojownicy ISIS

Konflikt w Jugosławii (konflikt bałkański)

Konflikt w Jugosławii

- **Jugosławia zawsze była konglomeratem:**
 - **narodowościowym** – zamieszkiwali ją:
 - Bośniacy, Chorwaci, Czarnogórcy, Macedończycy, Serbowie, Słoweńcy, Albańczycy;
 - **religijnym** – żyli tu wyznawcy:
 - islamu (Bośniacy, Albańczycy),
 - katolicyzmu (Chorwaci i Słoweńcy),
 - prawosławia (Serbowie, Czarnogórcy i Macedończycy).
- **Bałkany były miejscem zapalnym różnych konfliktów:**
 - **początek I wojny światowej** – zamach w Sarajewie na następcę tronu Franciszka Ferdynanda;
 - w czasie II wojny światowej działał tu silny ruch oporu;
 - w utworzonej po II wojnie światowej Federacyjnej Republice Jugosławii (Socjalistycznej Republice Jugosławii) pod silnymi rządami Josipa Broza Tity panował względny spokój, aż do upadku systemu komunistycznego.
 - Nic dziwnego, że kiedy upadł komunizm, rozpoczął się proces rozpadu Jugosławii.

Konflikt w Jugosławii

- Jako pierwsze w 1991 r. niepodległość ogłosiły Słowenia i Chorwacja, które odparły kontr interwencję armii jugosłowiańskiej.
- W marcu 1992 r. niepodległość ogłosiła Bośnia i Hercegowina.
 - Sprzeciwiła się temu zamieszkująca ją ludność serbska (ok. 1/3 ogółu), która proklamowała własne państwo.
 - Po stronie Serbów bośniackich wystąpiła armia jugosłowiańska.
 - Bośniaccy Serbowie rozpoczęli oblężenie Sarajewa, stolicy Bośni i Hercegowiny.
- Serbowie walczyli też z Chorwatami, a muzułmanie z Serbami i Chorwatami.
 - W czasie wojny dochodziło do łamania praw człowieka i zbrodni wojennych popełnianych przez wszystkie strony.
- Kres temu konfliktowi położył układ z Dayton podpisany w listopadzie 1995 r., dzielący Bośnię i Hercegowinę na strefy etniczne:
 - serbską i muzułmańsko-chorwacką.

Konflikt w Jugosławii

- Kolejna odłona konfliktu wybuchła w Kosowie w 1998 r.
 - Serbowie, zdecydowali się przeciwstawić separatyzmowi kosowskich.
 - Rezultatem tych działań było zajęcie Kosowa przez armię jugosłowiańską i ucieczka ponad 600 tys. Albańczyków.
 - Doszło do walk z albańską partyzantką – Armią Wyzwolenia Kosowa, w czasie których obie strony dopuszczały się zbrodni.
 - Po bezskutecznych negocjacjach międzynarodowych w obronie Albańczyków, uchwale Rady Bezpieczeństwa ONZ, nieudanej misji OBWE, NATO zdecydowało się na użycie sił powietrznych przeciwko Serbom w Nowej Jugosławii.
 - Po kilkunastu tygodniach operacji wojennych Kosowo przeszło pod nadzór międzynarodowej administracji ONZ, współpracującej z zapewniającymi bezpieczeństwo siłami KFOR (Kosovo Force).
 - Nie ocaliło to jednak miejscowych Serbów przed pogromami ze strony Armii Wyzwolenia Kosowa.
 - W ich wyniku 300 tys. Serbów zostało wypędzonych z Kosowa, a wiele tysięcy poniosło śmierć.
 - 17 lutego 2008 r. Kosowo ogłosiło niepodległość.
 - Niepodległość została uznana przez USA i większość państw Unii Europejskiej.
 - Niepodległość nie jest uznawana, m.in.: przez Serbię, Rosję i Chiny.

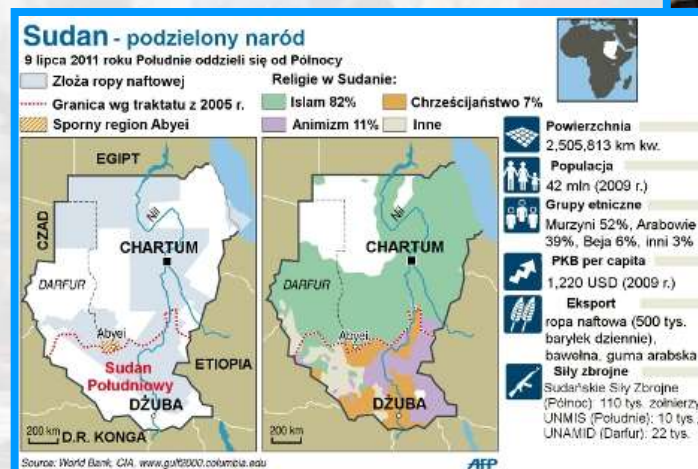

Konflikt w Sudanie

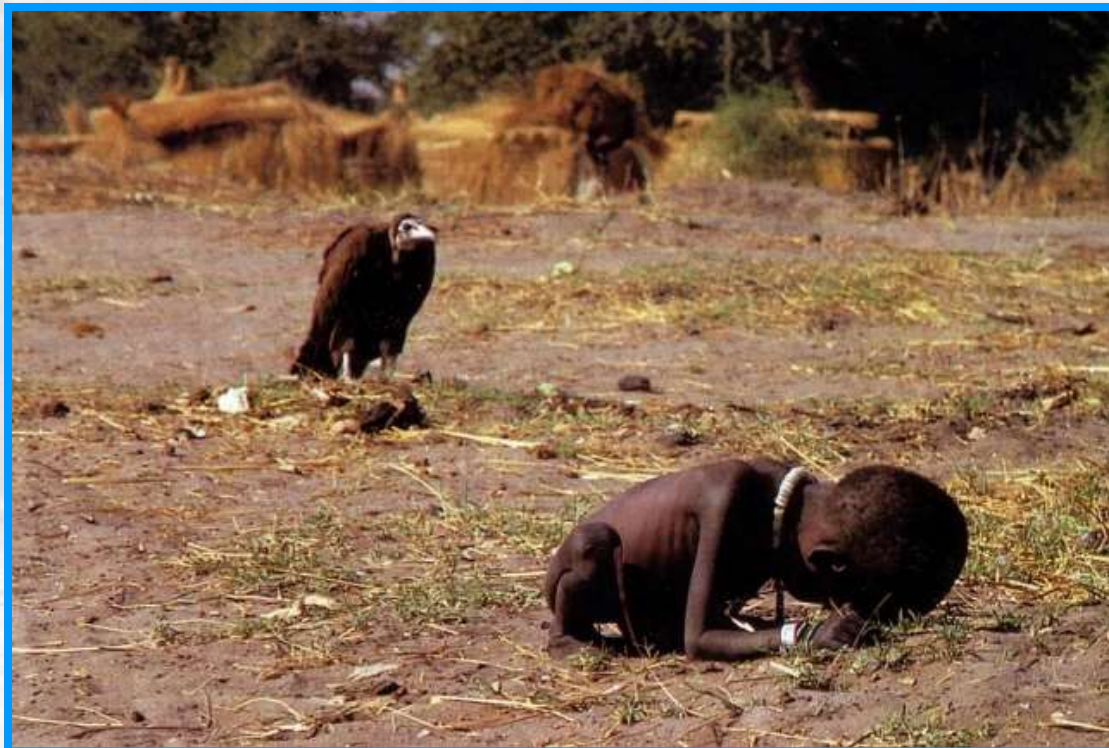
Sudan

- Przyczyną wojen domowych w Sudanie są **antagonizmy między muzułmańską ludnością arabską, zamieszkującą głównie północ kraju, a ludnością murzyńską, wyznającą chrześcijaństwo i wierzenia animistyczne, zamieszkującą południe kraju i zachodnią prowincję Darfur.**
 - Dodatkową przyczyną konfliktu jest rywalizacja koczowniczych plemion Sudanu o **dobra naturalne – ropę naftową.**
 - Około 1,5 miliona cywilów zginęło w Sudanie Płd., a ponad 4 miliony zostało zmuszonych do opuszczenia domów.
 - Śmiertelność wśród cywilów była najwyższa od czasów II wojny światowej.
- W latach 1955 – 1972 trwała **I wojna domowa** pomiędzy islamską północą a chrześcijańskim i animistycznym południem (południe zażądało uzyskania regionalnej autonomii i reprezentacji politycznej w rządzie).

Sudan

- Walki między rebeliantami z południa a siłami rządowymi nasiliły się w latach 1983 – 2005 podczas **II wojny domowej w Sudanie**, gdy władze podjęły próby islamizacji kraju.
- Po islamskim zamachu stanu w 1989 r. i utworzeniu islamskich bojówek walki jeszcze bardziej się nasiliły.
- Kolejna eskalacja konfliktu nastąpiła w 1999 r. po wcześniejszych bombardowaniach amerykańskich nakierowanych na sudańskie obiekty rządowe, a także w następstwie odkrycia na południu złóż ropy naftowej.

Sudan

- Konflikt oficjalnie zakończył się wraz z podpisaniem traktatu pokojowego dnia 9 stycznia 2005 r. w Nairobi.
- Na mocy traktatu zniesiono obowiązywanie w Sudanie Południowym prawo szariat i zgodzono się na referendum niepodległościowe (9 lipca 2011 r. uzyskał niepodległość).
 - W tym samym miesiącu stał się członkiem: ONZ i Unii Afrykańskiej.
- Niestety stosunki polityczne i gospodarcze pomiędzy państwami nie były dobre.
 - Przedmiotem sporu były złoża ropy naftowej, które stanowiły znaczny dochód Sudanu, a których większość znajduje się na terytorium nowo powstałego państwa.
 - Od uzyskania przez Sudan Płd. niepodległości dochodziło do licznych walk granicznych.

Konflikt w Rwandzie

Rwanda

- Konflikt rwandyjski jest najlepszym przykładem **konfliktu etnicznego**.
- Jego stronami są plemiona **Hutu** (rolnicy) i **Tutsi** (lud pasterski, rządzący Rwandą od XVI wieku do lat 60. XX wieku).
 - Większość mieszkańców Rwandy stanowią Hutu (85% ludności),
 - Jednak to Tutsi stanowili plemię dominujące – popierane przez państwa do których należała kolonia Rwandy (początkowo Niemcy, a następnie Belgie).
- **Pierwsza wojna** wybuchła w 1959 r. i zakończyła się zwycięstwem liczniejszych Hutu (główne władze z Tutsi, w tym władca i jego urzędnicy, zostały wypędzone z kraju).
 - W międzyczasie w roku 1962 Rwanda uzyskała niepodległość.
 - Tutsi, którzy zbiegli do Ugandy i Burundi, kilkakrotnie próbowali nieskutecznie odzyskać władzę.
 - W 1963 i 1973 r. skończyły się one masakrami Tutsi – zginęło kilkanaście tys. osób.

Rwanda

- Kolejna **wojna domowa** w Rwandzie w latach **1990 – 1993 r.** zakończyła się na mocy porozumienia z 4 sierpnia 1993 r. – doszło do podziału władzy w rządzie (ograniczono dodatkowo rolę prezydenta z Hutu – był nim Juvénal Habyarimana, rządzący Rwandą od 5 lipca 1973 roku do 6 kwietnia 1994 roku).
- Większość władzy do czasu przeprowadzenia nowych wyborów trafiło w ręce mniej licznych Tutsi.
 - W tym czasie narastały nacjonalistyczne nastroje Hutu (mieli “swojego” prezydenta) przeciwne władzom Tutsi.
 - Hutu zaczęli organizować bojówki pod nazwą Interahamwe (“Walczący razem”) i Impuzamugambi (“Mający wspólny cel”) – szukali pretekstu aby “rozprawić się z Tutsi” i znów przejąć pełnię władzę – prawdopodobnie zabili pochodzącego z ich plemienia prezydenta J. Habyarimana (zginął on 4 kwietnia 1994 r. w zestrzelonym samolocie).
 - **W ciągu zaledwie 100 dni od kwietnia do lipca 1994 r. zabito prawie milion osób** (około 1/10 ludności Rwandy).
 - Tutsi stanowili 80% ofiar (większość ofiar umierało od ran poczynionych maczetami lub pałkami).
 - Mimo to mniej liczniejszym rebeliantom Tutsi udało się pokonać reżim Hutu.
 - Efektem była ucieczka z kraju około 2 mln Hutu w obawie przed karą.
 - Uchodźców znaleźli schronienie w sąsiednich krajach:
 - Tanzania, Burundi, Uganda i Zair (Kongo).
- Sytuacja obecnie wydaje się pozornie stabilna, bo przy władzy jest reżim zdominowany przez mniej licznych Tutsi, który brutalnie zwalcza wszelkie przejawy waśni na tle etnicznym, w tym radykalną partyzantkę Hutu.
 - Wojna w Rwandzie była niewątpliwie jedną z największych tragedii XX w.
 - Masowe mordy prowadzono przy bierności społeczności międzynarodowej.

KONIEC

Materiały pomocnicze do nauki
Opracowane w celach edukacyjnych (niekomercyjnych)

Opracowanie i redakcja: *Sławomir Dmowski*
Kontakt: *kontakt@geografia24.eu*

WSZELKIE PRAWA ZASTRZEŻONE
- KOPIOWANIE ZABRONIONE -